

bestemt i Forhold til Indvaanerantallet, saa ligger der utvilsomt ikke Noget i Ordene om, hvor store Kredsene skulle være. En anden Ting er det, naar man vil slutte deraf, at det maa have været Grundlovens Mening, at der skulde være omtrent 16,000 i hver Folkethingskreds, men det er en Slutning, som maa begrænses paa Andet end Paragrafens Ord, thi i dem ligger den, som sagt, ikke. Dernæst skal jeg bemærke, at jeg ikke har paaberaabt mig, hvad der blev forhandlet ved Grundlovsforandringen i 1866, som Argument. Jeg har kun paaberaabt mig det som en Antydning af, hvad det var, der den Gang særlig laa den grundlovgivende Myndighed paa Sinde, at det ikke var Folkethingskredsens Ligestorhed, men at det navnlig var Tallet 100, man brød sig om; man har ikke brydt sig om Paragrafens øvrige — efter min Mening — tvivlsomme Udtryk, men kun brydt sig om at bevare Tallet 100. Deri ligger en Antydning af, at man den Gang ikke har havt synderlig Interesse for det hele Spørgsmaal, som nu først er fremkommet. Derimod tror jeg nok, at man kan henvisse til Paragrafens øvrige Bestemmelser som Argument for, at denne Paragraf har overladt det fuldstændig til Lovgivningsmagten selv at bestemme, hvor store Kredsene skulle være, og lægge det Hensyn til Grund for Kredsens Størrelse, som det selv under de forskellige politiske Forhold kan finde passende. Efter at have bestemt Antallet af Folkethingsmedlemmer, fortsætter nemlig Paragrafen saaledes: „Valgene foregaa i Valgkredse; deres Fordeling og Valgmaaden bestemmes ved Valgloven.“ Det havde været rimeligt, at man her i Grundlovsparagrafen havde fundet en Bestemmelse, der noget tydeligere udtalte Reglen for Fordelingen; men det findes der aldeles ikke; det overlades fuldstændig til Valgloven at træffe den Fordeling, som den anser for hensigtsmæssig. Naar man sammenligner den fuldstændige Frihed, der ved denne Bestemmelse gives Lovgivningsmagten igjennem Valgloven, med den i saa Henseende aldeles intetsigende — kan jeg næsten sige — Bestemmelse i Paragrafens første Punktum, saa indser jeg ikke Andet, end at Meningen med Paragrafen maa have været, at man kunde gjøre i saa Henseende, hvad man vilde. For Øvrigt maa jeg tilføje, at det hele Spørgsmaal forekommer mig at have liden praktisk Betydning. Derfor jeg og de Andre, der dele min Anskuelse, vare traadte op og havde sagt: Grundloven byder ikke, at Valgkredsene skulle være hver omtrent 16,000 Indvaanere stor, og som Følge deraf ville vi ikke gaa ind paa en Forøgelse af Valgkredsene eller en Omlægning af dem, ja saa havde det ganske vist havt stor Betydning at faae bevist, at Grundloven byder det; men det har jeg ikke paastaet, og jeg veed heller ikke, at nogen Anden har gjort det; men jeg har sagt: Grundloven byder det ikke, og følgelig er det ikke Umagen værd

at tale om Grundlovs-spørgsmaal og Grundlovsbud og Forpligtelse i Henhold til Grundloven; det forekommer mig, at dette fra den anden Side maatte være modtaget med Taknemmelighed. Det synes mig altid bedst, hvad jeg ogsaa tillod mig at sige, da jeg forrige Gang havde Ordet, at der er saa faa brændende Grundlovs-spørgsmaal som mulig. Samtidig dermed, at vi altsaa have hørdet, at Grundloven ikke fordrer en saadan Omlægning af Kredsene, har jeg fuldstændig vilig indrømmet, at, naar man lægger en vis Betragtningssmaa til Grund, f. Ex. den, som blev udviklet af det ærede Medlem for Enevborg Amts 5te Valgkreds (Høgsbro), kan Villighed — om man vil Retfærdighed — i høi Grad tale for, at Kredsene blive omlagte paa en anden Maade. Dette er forøvrigt kun en Retfærdighedsfordring, naar man gaar ud fra en vis bestemt Betragtning af Valgernes Betydning som Repræsentanter for de enkelte Individuer, og ikke for de enkelte lokale Interesser. Dog det ville vi ikke disputere om. Jeg siger, jeg vil indrømme, at Villighed i høi Grad taler derfor under den nævnte Forudsætning; men skulle vi omlægge Kredsene, saa lad os gjøre det tilgængs, radikalt, saa at det kan forslaa noget; thi, som sagt, der er to Hensyn, som det efter min Mening er saa godt som umuligt at forene; det ene er dette Villighedshensyn, og det andet er Hensynet til de bestaaende Kredse. Man kommer til Syvende og sidst til at vælge imellem, om man vil respektere den bestaaende Kredsinddeling, eller om man vil lade Hensynet til at faae lige mange Indvaanere i hver være det Raadende. Jeg bebrejder ingenlunde Regjeringen, at den har foreslaet nogle nye Kredse og tager Hensyn her og der; men at den ikke har valgt et mere radikalt Forslag, hvad jeg for Øvrigt skal undskylde, fordi jeg fuldstændig anerkjender, hvad den ærede Minister bemærkede om Vansteligheden ved nu at komme med et radikalt Forslag efter den Modtagelse, den ærede Ministers Forslag fik forrige Gang her. Jeg kan begribe, at det vilde være en vanstelig Situation for den høitærede Minister nu at komme med et Forslag, som gik i radikal Retning, men det, som jeg forlanger, er, at man skal vælge imellem disse to Udveie, enten at lade Kredsene bestaa, som de ere, eller ogsaa at omlægge dem fra Grunden af; thi ved det Standpunkt, som Ministeriet har valgt, er der i det Væsentlige ikke opnaaet Andet, end at vi forstyrre Kredsene i en Del af Landets Amter, uden at man dog i Virkeligheden derved er kommen synderlig nærmere til det Ideal, som man har foresat sig, nemlig at have omtrent lige store Kredse i Landet; der vilde i den Henseende endnu være Meget at tilføie Regjeringens Forslag. At det ærede Medlem for Kjøbenhavns 1te Valgkreds (Ninesfab) angreb mig, undrer mig ikke, men at det ærede Medlem for Maribo Amts 2den Valg-